

Lausuntopyyntö: Ympäristönsuojelulain mukainen lupahakemus; Haverön Lohi Oy, Kalarannan laitos, Rymättylä, Naantali

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 24.08.2022 § 51

764/11.01.00.06/2022

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala 15.8.2022:

Dnro ESAVI/14486/2022

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Haverön Lohi Oy:n ympäristönsuojelulain mukaisesta hakemuksesta, joka koskee kalojen kasvattamista. Lausunto pyydetään 8.8.2022 mennessä. Lisäaikaa lausunnon antamiselle on myönnetty 26.8.2022 saakka.

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Kalankasvatus Kalarannan laitoksella

Haverön Lohi Oy:llä on Vaasan hallinto-oikeuden 10.02.2015 myöntämä lupa dnro 01924/13/5302 (ESAVI/262/04.08/2011) kalojen kasvattamiseen verkkoaltaissa meressä Naantalin kaupungin Hämmärön kylässä Kalaranta –nimisen tilan RN:o 5:0 ja Kalarinne –nimisen tilan RN:o 7:0 vesialueilla Hämmärönsalmessa vuoden 2022 loppuun saakka. Haverön Lohi Oy on lunastanut kyseessä olevan luvan ja luvan mahdollistaman kalankasvatustoiminnan Luonnonvarakeskukselta (ent. RKTL) ja Haverön Lohi Oy on ostanut luvan tarkoittamaa toimintaa varten tarvittavat vesialueet.

Nykyisen luvan toiminnalle asettamat rajoitukset ovat seuraavat: Altaiden yhteispinta-ala saa olla enintään 1.124 neliometriä ja kalojen kasvatukseen käytetty rehu saa sisältää fosforia enintään 450 kiloa/a ja tyypeä enintään 3.200 kiloa/a.

Laitoksella kasvatetaan kirjolohia ja siikoja teuraskaloiksi. Luonnonvarakeskus jatkaa laitoksella tutkimustoimintaa, jota varten laitoksella kasvatetaan kirjolohta, siikaa ja kuhaa 3 x 3 metrin tutkimusaltaissa. Tätä lupaa koskeva jatkolupahakemus on vireillä Etelä-Suomen Aluehallintovirastossa ja kyseinen lupahakemus raukeaa tämän nyt haettavan luvan tullessa lainvoimaiseksi.

Kalankasvatus Myllyniemen laitoksella

Lisäksi Haverön Lohi Oy:llä on Vaasan hallinto-oikeuden 10.02.2015 myöntämä lupa dnro 02187/13/5302 ja 02188/13/5302 (ESAVI/267/04.08/2011) kalojen kasvattamiseen verkkoaltaissa meressä Naantalin kaupungin Hämmärön kylässä Myllyniemi –nimisen tilan RN:o 1:28 edustalla olevalla tätä tarkoitusta varten vuokratulla vesialueella vuoden 2022 loppuun saakka. Haverön Lohi Oy on lunastanut edellä mainitun luvan ja luvan mahdollistaman kalankasvatustoiminnan Euro-Forelli Oy:ltä.

Nykyisen luvan toiminnalle asettamat rajoitukset ovat seuraavat: Altaiden yhteispinta-ala saa olla enintään 2.125 neliometriä ja kalojen kasvatukseen käytetty rehu saa sisältää fosforia enintään 700 kiloa/a ja typpeä enintään 5.300 kiloa/a.

Laitoksella kasvatetaan kirjolohia teuraskaloiksi. Kalat kasvatetaan meressä kelluvissa verkkoaltaissa, joiden tuki- ja kelluntarakenteet ovat metallia ja muovia. Altaat on ankkuroitu paikoilleen ja merkitty merenkulkuviranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti. Kalojen ruokinta tapahtuu pendel-automaateilla ja näin vältetään ohiruokinta lähes täydellisesti. Tätä lupaa koskeva jatkolupahakemus on vireillä Etelä-Suomen Aluehallintovirastossa ja kyseinen lupahakemus raukeaa tämän nyt haettavan luvan tullessa lainvoimaiseksi.

Hakemus lupien yhdistämiseksi

Haverön Lohi Oy hakee kahden edellä kuvatun luvan osittaista yhdistämistä siten, että kasvatustoiminta tapahtuu pelkästään Naantalinnon kaupungin Hämmärön kylässä Kalaranta –nimisen tilan RN:o 5:0 ja Kalarinne –nimisen tilan RN:o 7:0 vesialueilla Hämmärönsalmessa.

Haverön Lohi Oy hakee kahden luvan yhdistämistä siten, että Kalaniemen laitoksen nykyisen luvan sallimasta enintään 80 000 kilon vuotuisesta tuotantovolyymista siirretään ja yhdistetään 50 000 kiloa Kalarannan laitokseen, mikä muutos otetaan huomioon tämän laitoksen lupaehdoissa. Kun tämä lupahakemus tulee lainvoimaisesti hyväksytyksi, loppuu kasvatustoiminta Myllyniemi -tilan edustalla ja altaat poistetaan. Näiden kahden luvan nyt mahdollistama toiminta jatkuu yksinomaan Kalaranta –nimisen tilan RN:o 5:0 ja Kalarinne -nimisen tilan RN:o 7:0 vesialueilla vuotuiselta tuotantomäärältään 30 000 kiloa pienempänä kuin nykyiset luvat yhdessä mahdollistavat.

Nyt vireille tulevassa uudessa lupahakemuksessa esitetyn kalojen lisäkasvatavoitteen ja rehujen sisältämän fosfori- sekä typpimäärän mukaan laskettuna vuodessa mereen joutuva ravinnemäärä on 558 kg fosforia ja 4 342 kg typpeä.

Hakemuksen mukainen toiminta on tuotantovolyymien osalta noin neljänneksen verran pienempi kuin nyt voimassa olevien lupien yhteensä mahdollistama toiminta ja käytettävät rehut siten sisältävät vähemmän ravinteita kuin nykyiset mahdollistavat käyttää kalojen kasvatukseen. Laitoksen rehunkäyttöön ja varsinkin rehujen sisältämien ravinteiden suhteellisiin määriin vaikuttaa jonkin verran lisäävästi se, että Luonnonvarakeskus jatkaa laitoksella sopimuksen mukaisesti kalojen kasvatukseen liittyvää tutkimustoimintaa. Varsinkin silloin, kun tutkimustoiminta keskittyy ensimmäisen merivuoden kasvatukseen, on käytettävien rehujen ravinnesisältö muuta toimintaa suurempi.

Haverön Lohi Oy hakee kalankasvatustoiminnalle lupaa ensisijaisesti kymmeneksi vuodeksi siitä lukien kun lupa on saanut lainvoiman ja toissijaisesti vuoden 2032 loppuun saakka.

Kasvatettavat kalat perataan Haverön Lohi Oy:n perkaamossa, jolle on Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 10.06.2020 myöntämä lainvoimainen ympäristölupa.

Laitoksella kuolee vuosittain noin 500 kiloa kalaa, jotka kerätään, kompostoidaan ja levitetään sen jälkeen yhtiön omistajan pelloille Nauvon

Haveröön maanparannusaineeksi. Rehujen kuljetukseen ja säilytykseen käytettävät suursäkit kerätään ja viedään kierrätykseen.

Toiminnan vaikutukset ympäristöön

Laitoksesta ei hakijayhtiöllä olevan tiedon ja kokemuksen perusteella aiheudu hajupäästöjä ilmaan eikä myöskään päästöjä maaperään.

Kasvatuspaikka on suurten aukkovesien välisessä voimakasvirtaisessa salmessa sijaitseva vesialue. Salmen vesisyvyys on 14 -18 metrin välillä, leveys noin 500 metriä ja pituus yli 4 kilometriä. Salmessa ei ole virtauksia estäviä penkereitä tai matalia kynnyksiä. Erillisiä syvänteitä on kaksi ja vesi kerrostuu niissä kesällä. Lisäksi vallitsevat tuulet ja merenpinnan korkeusvaihtelut tehostavat veden vaihtuvuutta.

Useat kymmenet kalanviljelylaitokset ovat 1990- ja 2000-luvuilla lopettaneet toimintansa Pohjanlahden ja Saaristomeren alueella ja samanaikaisesti kalojen rehut ja rehukertoimet ovat myös olennaisesti kehittyneet, minkä vuoksi kalankasvatuksen aiheuttama kokonaiskuormitus on olennaisesti alentunut. Edellä oleva huomioon ottaen lupahakemuksessa esitetyt fosfori- ja typpimäärät ovat perusteltuja ja vesiensuojelun kokonaistavoitteen mukaisia.

Laitoksen toiminnasta Hämmärönsalmessa ei aiheudu vesilain tarkoittamaa veden laadun vahingollista muuttumista, ilmeistä vahinkoa kalakannoille, ympäristön viihtyisyyden melkoista vähentymistä, vaaraa terveydelle tai muuta niihin verrattavaa yksityisen tai yleisen edun loukkausta eikä muutakaan ympäristöluvan tarkoittamaa haittaa tai vahinkoa ympäristölle.

Laitosta lähinnä sijaitseva Natura-alue on Aasla-Krampin alue. Suojeltavat luontoarvot sijaitsevat niin kaukana nyt kyseessä olevasta laitoksesta, että laitoksen toiminnalla ei ole niihin vaikutusta ja mm. Vanhakylänlahden kluuvifladaan johtaa muutaman metrin levyinen oja, jonka syvyys on alle metrin, joten laitoksen toiminnalla ei ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Laitoksella ei ole yksin taikka yhdessä toisten lähialueella toimivien laitosten kanssa vaikutuksia niihin luontotyyppeihin tai lintulajeihin, joiden vuoksi kyseinen alue on otettu mukaan Natura-ohjelmaan. Vesiyhteys kluuveihin on etupäässä syksyllä ja talvella, kun merivesi on sekoittunut niin, ettei kalankasvatuksen vaikutus erotu. Lyhytaikainen meriveden nousu ei vaikuta suojeltujen kluuvien rehevyyteen tai ekologiaan haitallisesti.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaan käytännön soveltamisesta

Nyt käytössä oleva ja lupahakemuksen tarkoittama kalojen kasvattaminen ja säilyttäminen verkkoaltaissa on ainoa teknisesti ja taloudellisesti mahdollinen vaihtoehto. Umpikasseissa tapahtuva kalankasvatus ei ole nykYTEKNIKALLA perusteltavissa oleva vaihtoehto, koska se ei ole toteutettavissa teknisesti eikä taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Umpikassit eivät kestä nyt kyseessä olevalla merialueella vuosittain esiintyviä myrskyjä, joten umpikassien käyttö on poissuljettu kasvatusmuoto. Verkkoallaskasvatuksen syrjäyttävää kasvatusmenetelmää ei ole näköpiirissä, koska merikasvatus asettaa omat reunaehdonsa käytettäville menetelmille ja niiden soveltavuudelle Suomen olosuhteisiin. Tärkeimpinä kehitystyön kohteina ovat rehujen ominaisuudet ja ruokintamenetelmät, joita kehittämällä ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa. Tästä kehitystyöstä on hyvänä esimerkkinä ns. Itämeri -rehu, jota käyttämällä

koko Itämeren merialueelle kohdistuvaa kuormitusta ei lisätä, koska rehun raaka-aineesta pääosa muodostuu Itämeren kalasta, jolloin koko Itämeren merialueen ravinnekuormitus ei tältä osin lisäännä. Lisäksi Itämerirehun pieni rehukerroin mahdollistaa suuremman tuotantomäärän kokonaiskuormituksen silti lisääntymättä.

Hankkeen vaikutukset Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa 2022–2027 esitettyihin tavoitteisiin

Kuten vesienhoitosuunnitelman sivulla 55 on todettu, niin alueen kalankasvatuksen tuotantomäärien alenemisen, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittymisen ja vesiensuojelutoimien seurauksena on kalankasvatuksesta johtuvan ravinnekuormituksen määrä vähentynyt lähes 70 prosenttia. Vaikka kalankasvatuksen ravinnekuormituksen osuus läntisellä vesienhoito-alueella on kokonaisuudessaan pieni, voi sillä kuitenkin olla paikallisia vaikutuksia. Tämän vuoksi tulee toiminnan aiheuttamien päästöjen määriä suhteessa tuotantomääriin edelleen systemaattisesti vähentää toiminnan edellytyksistä samalla huolehtien.

Suunnitelmassa on todettu, että verkkoallaskasvatuksen ympäristövaikutuksia voidaan edistää parhaan käytännön (BEP) periaatteen mukaisesti. Koska allaskasvatukseen ei ole sovellettavissa vesiensuojelutekniikkaa, ovat nämä toimenpiteet täydentäviä toimenpiteitä. Tärkeimpinä kehitystyön kohteina ovatkin edelleen rehujen ominaisuudet eli rehun koostumus ja rehukerroin sekä ruokintamenetelmät, joita kehittämällä ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa.

Kasvatuspaikka sijaitsee kahden laajan aukkoveden välisessä voimakasvirtaisessa syvässä salmessa. Lisäksi vallitsevat tuulet ja merenpinnan korkeusvaihtelut tehostavat veden vaihtuvuutta vähentäen näin toiminnan mahdollisia paikallisia vaikutuksia.

Oheismateriaali:

- Sijaintikartta
- Asemapiirros
- Myllyniemen laitoksen ympäristölupapäätös Dnro ESAVI/267/04.08/2011
- Vaasan hallinto-oikeuden päätös nro 15/0088/3, Myllyniemi
- Kalarannan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle myönnetty ympäristölupapäätös ESAVI/262/04.08/2011
- Vaasan hallinto-oikeuden päätös nro 15/0087/3, Kalaranta

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Naantalin kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta päättää todeta lausuntonaan, ettei sillä ole ympäristölupahakemuksesta huomautettavaa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Ympäristöpäällikön päätösehdotus hyväksyttiin. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.